

Toepasselijk recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed *

Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement van 15 december 2010 over het voorstel voor een verordening van de Raad betreffende de totstandbrenging van nauwere samenwerking op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed (COM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS))

(Bijzondere wetgevingsprocedure – raadpleging – nauwere samenwerking)

Het Europees Parlement,

- gezien het voorstel van de Commissie aan de Raad (COM(2010)0105),
  - gelet op artikel 81, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, op grond waarvan het Parlement door de Raad is geraadpleegd (C7-0315/2010),
  - gezien zijn standpunt van 16 juni 2010¹, op grond waarvan het zijn goedkeuring gaf aan het ontwerpbesluit van de Raad houdende machtiging om nauwere samenwerking aan te gaan op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed,
  - gezien Besluit 2010/405/EU van de Raad van 12 juli 2010 houdende machtiging om nauwere samenwerking aan te gaan op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed²,
  - gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité van 14 juli 2010,
  - gelet op artikel 55 en artikel 74 octies, lid 3, van zijn Reglement,
  - gezien het verslag van de Commissie juridische zaken en de adviezen van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken en de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid (A7-0360/2010),
1. hecht zijn goedkeuring aan het voorstel van de Commissie, als geamendeerd door het Parlement;
  2. verzoekt de Commissie haar voorstel krachtens artikel 293, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie dienovereenkomstig te wijzigen;
  3. verzoekt de Commissie, voor de toegezegde algemene herziening van Verordening(EG) nr. 2201/2003 , zo spoedig mogelijk een voorstel tot wijziging van die verordening in te dienen dat uitsluitend de toevoeging van een clause over het *forum necessitatis* behelst;
  4. verzoekt de Raad, wanneer deze voornemens is af te wijken van de door het Parlement goedgekeurde tekst, het Parlement hiervan op de hoogte te stellen;

---

¹ Aangenomen teksten, P7_TA(2010)0216.

² PB L 189 van 22.7.2010, blz. 12.

5. wenst opnieuw te worden geraadpleegd ingeval de Raad voornemens is ingrijpende wijzigingen aan te brengen in het voorstel van de Commissie;
6. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en aan de Commissie alsmede aan de nationale parlementen.

Amendement 1

Voorstel voor een verordening

Visum 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

Gelet op Besluit [...] van de Raad van [...] houdende machtiging om nauwere samenwerking aan te gaan op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed⁷,

⁷PB L [...] van [...], blz. [...].

Amendement

Gelet op Besluit **2010/405/EU van 12 juli 2010** van de Raad houdende machtiging om nauwere samenwerking aan te gaan op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed¹,

¹ PB L **189** van **22.7.2010**, blz. **12**.

Amendement 2

Voorstel voor een verordening

Overweging 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

(1) De Unie heeft zich ten doel gesteld een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht te handhaven en te ontwikkelen, waarin het vrije verkeer van personen gewaarborgd is. Met het oog op de geleidelijke totstandbrenging van die ruimte **moet** de Unie maatregelen nemen op het gebied van justitiële samenwerking in burgerlijke zaken met grensoverschrijdende gevolgen.

Amendement

(1) De Unie heeft zich ten doel gesteld een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht te handhaven en te ontwikkelen, waarin het vrije verkeer van personen gewaarborgd is. Met het oog op de geleidelijke totstandbrenging van die ruimte **dient** de Unie maatregelen **te** nemen op het gebied van **de** justitiële samenwerking in burgerlijke zaken met grensoverschrijdende gevolgen, **met name voorzover dit nodig is voor de goede werking van de interne markt**.

Amendement 3

Voorstel voor een verordening

Overweging 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

(2) Overeenkomstig artikel 81, **lid 3**, van het Verdrag betreffende de werking van de

Amendement

(2) Overeenkomstig artikel 81 van het Verdrag betreffende de werking van de

Europese Unie *stelt de Raad* maatregelen *vast betreffende het familierecht met grensoverschrijdende gevolgen*.

Europese Unie *worden hiermee onder meer* maatregelen *bedoeld die de verenigbaarheid van de in de lidstaten geldende collisieregels beogen*.

Amendement 4

Voorstel voor een verordening Overweging 6

Door de Commissie voorgestelde tekst

(6) Bulgarije, Griekenland, Spanje, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Hongarije, Oostenrijk, Roemenië en Slovenië hebben later bij de Commissie een verzoek ingediend waarin zij het voornemen te kennen gaven om onderling een nauwere samenwerking aan te gaan op het gebied van het toepasselijke recht in huwelijkszaken, *en hebben de Commissie verzocht bij de Raad een voorstel in die zin in te dienen*.

Amendement

(6) **België**, Bulgarije, **Duitsland**, Griekenland, Spanje, Frankrijk, Italië, **Letland**, Luxemburg, **Malta**, Hongarije, Oostenrijk, **Portugal**, Roemenië en Slovenië dienden vervolgens bij de Commissie een verzoek in waarin zij het voornemen te kennen gaven om onderling een nauwere samenwerking aan te gaan op het gebied van het toepasselijke recht in huwelijkszaken. **Griekenland trok op 3 maart 2010 zijn verzoek in**.

Amendement 5

Voorstel voor een verordening Overweging 7

Door de Commissie voorgestelde tekst

(7) Op [...] heeft de Raad Besluit [...] houdende machtiging om nauwere samenwerking aan te gaan op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed vastgesteld.

Amendement

(7) Op **12 juli 2010** heeft de Raad Besluit **2010/405/EU** houdende machtiging om nauwere samenwerking aan te gaan op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed vastgesteld.

Amendement 6

Voorstel voor een verordening Overweging 8

Door de Commissie voorgestelde tekst

(8) Luidens artikel 328, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie staat nauwere samenwerking open voor alle lidstaten op het moment waarop zij wordt aangegaan, mits de deelnemingsvoorwaarden worden

Amendement

(8) Luidens artikel 328, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie staat nauwere samenwerking open voor alle lidstaten op het moment waarop zij wordt aangegaan, mits de deelnemingsvoorwaarden worden

nageleefd die eventueel zijn vastgesteld bij het besluit waarbij toestemming wordt verleend. Deelneming op een later tijdstip blijft steeds mogelijk, mits, naast de genoemde voorwaarden, de in dit kader reeds vastgestelde handelingen worden nageleefd.

nageleefd die eventueel zijn vastgesteld bij het besluit waarbij toestemming wordt verleend. Deelneming op een later tijdstip blijft steeds mogelijk, mits, naast de genoemde voorwaarden, de in dit kader reeds vastgestelde handelingen worden nageleefd. *De Commissie en de aan een nauwere samenwerking deelnemende lidstaten dienen erop toe te zien dat de deelneming van zoveel mogelijk lidstaten wordt bevorderd. Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is overeenkomstig de Verdragen rechtstreeks toepasselijk in elke deelnemende lidstaat.*

Amendement 7

Voorstel voor een verordening Overweging 9 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(9 bis) Het materiële toepassingsgebied en de uitvoeringsbepalingen van deze verordening moeten in overeenstemming zijn met Verordening (EG) nr. 2201/2003. Zij dient echter niet van toepassing te zijn op de nietigverklaring van een huwelijk. Deze verordening dient alleen te gelden voor de ontbinding of versoepeling van de huwelijksband. Het door de collisiereregels van deze verordening aangewezen recht moet gelden voor de gronden voor echtscheiding en scheiding van tafel en bed. Prejudiciële beslissingen over kwesties als de wettelijke bevoegdheid en de geldigheid van een huwelijk, en over kwesties als de gevolgen van echtscheiding of scheiding van tafel en bed voor het vermogen, de naam, de ouderlijke verantwoordelijkheid, onderhoudsverplichtingen of andere bijkomende maatregelen, moeten worden vastgesteld op grond van de collisiereregels die in de desbetreffende deelnemende lidstaat van toepassing zijn.

Amendement 8

Voorstel voor een verordening

Overweging 10

Door de Commissie voorgestelde tekst

(10) Het territoriale toepassingsgebied van deze verordening wordt bepaald door aanwijzing van de lidstaten die aan de nauwere samenwerking deelnemen.

Amendement

(10) Het territoriale toepassingsgebied van deze verordening wordt omschreven door te bepalen welke lidstaten aan de nauwere samenwerking deelnemen, **overeenkomstig artikel 1, lid 2.**

Amendement 9

Voorstel voor een verordening

Overweging 10 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(10 bis) Deze verordening dient een universeel karakter te hebben, d.w.z. dat de uniforme collisieregels die erin vervat zijn, zonder onderscheid het recht kunnen aanwijzen van een deelnemende lidstaat, van een niet-deelnemende lidstaat of van een staat die geen lid is van de Europese Unie.

Amendement 10

Voorstel voor een verordening

Overweging 11

Door de Commissie voorgestelde tekst

(11) Deze verordening is van toepassing ongeacht de aard van het gerecht waarbij de zaak aanhangig wordt gemaakt.

Amendement

(11) Deze verordening is van toepassing ongeacht de aard van het gerecht waarbij de zaak aanhangig wordt gemaakt. **In voorkomend geval moet het gerecht worden geacht in overeenstemming met Verordening (EG) nr. 2201/2003 te zijn geadieerd.**

Amendement 11

Voorstel voor een verordening

Overweging 12

Door de Commissie voorgestelde tekst

(12) Wil men bereiken dat de echtgenoten de vrijheid hebben een toepasselijk recht te kiezen waarmee zij nauwe banden hebben,

Amendement

(12) Wil men bereiken dat de echtgenoten de vrijheid hebben een toepasselijk recht te kiezen waarmee zij nauwe banden hebben,

en dat, ook bij gebreke van een keuze, een dergelijk recht hun echtscheiding of scheiding van tafel en bed beheerst, dan moet dat recht worden toegepast, ook wanneer het niet dat van een deelnemende lidstaat is. Wanneer het recht van een andere lidstaat wordt aangewezen, kan het netwerk dat is opgericht bij Besluit 2001/470/EG van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de oprichting van een Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken¹⁰ de rechterlijke instanties informatie verstrekken over de inhoud van het buitenlandse recht.

¹⁰ PB L 174, 27 juni 2001, blz. 25.

Amendement 12

Voorstel voor een verordening Overweging 13

Door de Commissie voorgestelde tekst

(13) De mobiliteit van de burgers verhogen vereist enerzijds meer flexibiliteit en anderzijds grotere rechtszekerheid. Om dat doel te bereiken moet deze verordening aan de partijen in een procedure van echtscheiding of scheiding van tafel en bed een grotere autonomie geven door hen tot op zekere hoogte de mogelijkheid te bieden het recht te kiezen dat hun echtscheiding of scheiding van tafel en bed beheerst. ***Die mogelijkheid mag echter niet worden gegeven voor de nietigverklaring van een huwelijk, aangezien die nauw samenhangt met de voorwaarden voor de geldigheid van het huwelijk en beter niet aan de partijautonomie wordt overgelaten.***

Amendement 13

Voorstel voor een verordening Overweging 14

Door de Commissie voorgestelde tekst

en dat, ook bij gebreke van een keuze, een dergelijk recht hun echtscheiding of scheiding van tafel en bed beheerst, dan moet dat recht tevens van toepassing zijn als het niet het recht van een deelnemende lidstaat is. Indien het recht van een andere lidstaat wordt aangewezen, kan het netwerk dat is bedoeld in Beschikking 2001/470/EG van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de oprichting van een Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken¹, ***zoals gewijzigd bij Beschikking nr. 568/2009/EG van 18 juni 2009***², de rechterlijke instanties informatie verstrekken over de inhoud van het buitenlandse recht.

¹ PB L 174 van 27.6.2001, blz. 25.

² ***PB L 168 van 30.6.2009, blz. 35.***

Amendement

(13) De mobiliteit van de burgers verhogen vereist enerzijds meer flexibiliteit en anderzijds grotere rechtszekerheid. Om dat doel te bereiken moet deze verordening aan de partijen in een procedure van echtscheiding of scheiding van tafel en bed een grotere autonomie geven door hen tot op zekere hoogte de mogelijkheid te bieden het recht te kiezen dat hun echtscheiding of scheiding van tafel en bed beheerst.

(14) De echtgenoten moeten kunnen kiezen voor het recht van een land waarmee zij bijzondere banden hebben of voor het recht van de staat *waar de zaak aanhangig is* als recht dat van toepassing is op hun echtscheiding of scheiding van tafel en bed. Het door de echtgenoten gekozen recht moet in overeenstemming zijn met de grondrechten zoals die zijn *neergelegd* in de Verdragen en in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. ***De mogelijkheid om het op echtscheiding en scheiding van tafel en bed toepasselijke recht te kiezen mag geen afbreuk doen aan het hogere belang van de kinderen.***

Amendement 14

Voorstel voor een verordening

Overweging 15

Door de Commissie voorgestelde tekst

(15) Het is belangrijk dat de echtgenoten, voordat zij het toepasselijke recht kiezen, actuele informatie kunnen krijgen over de belangrijkste aspecten van het nationale recht, van het recht van de Unie en van de procedures van echtscheiding en scheiding van tafel en bed. Om te garanderen dat zij relevante informatie van goede kwaliteit kunnen krijgen, werkt de Commissie deze informatie voortdurend bij in het publiek toegankelijke informatiesysteem op internetbasis, dat bij Beschikking 2001/470/EG van de Raad *is opgericht*.

Amendement 15

Voorstel voor een verordening

Overweging 15 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

(14) De echtgenoten moeten kunnen kiezen voor het recht van een land waarmee zij bijzondere banden hebben of voor het recht van de staat *van de rechter* als recht dat van toepassing is op hun echtscheiding of scheiding van tafel en bed. Het door de echtgenoten gekozen recht moet in overeenstemming zijn met de grondrechten zoals die zijn *erkend* in de Verdragen en in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

Amendement

(15) Het is belangrijk dat de echtgenoten, voordat zij het toepasselijke recht kiezen, actuele informatie kunnen krijgen over de belangrijkste aspecten van het nationale recht, van het recht van de Unie en van de procedures van echtscheiding en scheiding van tafel en bed. Om te garanderen dat zij relevante informatie van goede kwaliteit kunnen krijgen, werkt de Commissie deze informatie voortdurend bij in het openbare informatiesysteem op internetbasis, dat *is opgericht* bij Beschikking 2001/470/EG van de Raad, *zoals gewijzigd bij Beschikking nr. 568/2009/EG*.

(15 bis) Indien de echtgenoten het niet eens kunnen worden over het toepasselijke recht, dienen zij een bemiddelingsprocedure, die ten minste één consultatie van een erkend bemiddelaar omvat, te doorlopen.

Amendement 16

Voorstel voor een verordening Overweging 16

Door de Commissie voorgestelde tekst

(16) Dat **beide** echtgenoten een geïnformeerde keuze kunnen maken, is voor deze verordening van wezenlijk belang. Elke echtgenoot moet precies weten wat de juridische en sociale consequenties van de keuze van het toepasselijke recht zijn. De mogelijkheid om in onderling overleg het toepasselijke recht te kiezen moet de rechten van **beide** echtgenoten en hun gelijke kansen onverlet laten. In dit verband moeten de **nationale** rechters zich ervan bewust zijn hoe belangrijk het is dat **beide** echtgenoten met betrekking tot de juridische consequenties van de gesloten overeenkomst een geïnformeerde keuze kunnen maken.

Amendement 17

Voorstel voor een verordening Overweging 17

Door de Commissie voorgestelde tekst

(17) **Er** moet in bepaalde garanties worden voorzien om te waarborgen dat de echtgenoten zich bewust zijn van de consequenties van hun keuze. De overeenkomst over de keuze van het toepasselijke recht moet minstens schriftelijk worden vastgelegd, gedateerd zijn en door beide partijen worden ondertekend. Indien het recht van de deelnemende lidstaat waar de beide echtgenoten hun gewone verblijfplaats hebben evenwel voorziet in bijkomende formele voorschriften, moeten die in acht worden genomen. Dergelijke bijkomende formele voorschriften kunnen bijvoorbeeld bestaan in de eis dat de overeenkomst wordt opgenomen in een huwelijkscontract.

Amendement

(16) Dat **de** echtgenoten een geïnformeerde keuze kunnen maken, is in deze verordening van wezenlijk belang. Elke echtgenoot moet precies weten wat de juridische en sociale consequenties van de keuze van het toepasselijke recht zijn. De mogelijkheid om in onderling overleg het toepasselijke recht te kiezen moet de rechten van **de** echtgenoten en hun gelijke kansen onverlet laten. In dit verband moeten de rechters **in de deelnemende lidstaten** zich ervan bewust zijn hoe belangrijk het is dat **de** echtgenoten met betrekking tot de juridische consequenties van de gesloten overeenkomst een geïnformeerde keuze kunnen maken.

Amendement

(17) **Regels inzake de materiële en formele geldigheid moeten zo worden geformuleerd dat de geïnformeerde keuze van de echtgenoten gemakkelijker wordt en dat hun instemming wordt geëerbiedigd om te zorgen voor rechtszekerheid en betere toegang tot de rechter. Wat de formele geldigheid betreft,** moet in bepaalde garanties worden voorzien om te waarborgen dat de echtgenoten zich bewust zijn van de consequenties van hun keuze. De overeenkomst over de keuze van het toepasselijke recht moet minstens schriftelijk worden vastgelegd, gedateerd zijn en door beide partijen worden ondertekend. Indien het recht van de deelnemende lidstaat waar de beide echtgenoten, **op het moment waarop de**

overeenkomst wordt gesloten, hun gewone verblijfplaats hebben evenwel voorziet in bijkomende formele voorschriften, dienen die in acht te worden genomen. Dergelijke bijkomende formele voorschriften kunnen bijvoorbeeld bestaan in de eis dat de overeenkomst wordt opgenomen in een huwelijkscontract. Wanneer de echtgenoten, op het moment waarop de overeenkomst wordt gesloten, hun gewone verblijfplaats echter in verschillende deelnemende lidstaten hebben die verschillende formele voorschriften hebben vastgelegd, is het voldoende als aan de formele voorschriften van een van die staten wordt voldaan. Wanneer op het moment waarop de overeenkomst wordt gesloten, slechts één van de echtgenoten zijn gewone verblijfplaats in een deelnemende lidstaat heeft die aanvullende formele voorschriften heeft vastgelegd, moet aan deze voorschriften worden voldaan.

Amendement 19

Voorstel voor een verordening Overweging 19

Door de Commissie voorgestelde tekst

(19) Voor het geval geen rechtskeuze werd gemaakt, moet deze verordening voorzien in geharmoniseerde collisioneregels, met een reeks opeenvolgende aanknopingspunten die gebaseerd zijn op het bestaan van een nauwe band tussen de echtgenoten en het betrokken rechtstelsel, om de rechtszekerheid en de voorspelbaarheid te waarborgen en om situaties te voorkomen waarin de ene echtgenoot de andere vóór tracht te zijn met het aanvragen van de echtscheiding om ervoor te zorgen dat de procedure wordt beheerst door een bepaald rechtstelsel, dat deze echtgenoot gunstiger acht voor de verdediging van zijn belangen. **Deze** aanknopingspunten **zijn** gekozen **opdat de procedure van** echtscheiding en scheiding van tafel en bed **wordt** beheerst door het recht van een land

Amendement

(19) Voor het geval geen rechtskeuze werd gemaakt, moet deze verordening voorzien in geharmoniseerde collisioneregels, met een reeks opeenvolgende aanknopingspunten die gebaseerd zijn op het bestaan van een nauwe band tussen de echtgenoten en het betrokken rechtstelsel, om de rechtszekerheid en de voorspelbaarheid te waarborgen en om situaties te voorkomen waarin de ene echtgenoot de andere vóór tracht te zijn met het aanvragen van de echtscheiding om ervoor te zorgen dat de procedure wordt beheerst door een bepaald rechtstelsel, dat deze echtgenoot gunstiger acht voor de verdediging van zijn belangen. **Dergelijke** aanknopingspunten **moeten ook worden** gekozen **om te waarborgen dat procedures betreffende** echtscheiding of scheiding van tafel en bed

waarmee de echtgenoten nauwe banden hebben, **en verwijzen in eerste instantie naar het recht van de gewone verblijfplaats van de echtgenoten.**

Amendement 20

Voorstel voor een verordening Overweging 19 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

worden beheerst door een rechtsstelsel waarmee de echtgenoten een nauwe band hebben.

Amendement

(19 bis) In de gevallen waarin deze verordening nationaliteit als aanknopingspunt voor de toepassing van het recht van een bepaalde lidstaat hanteert, wordt de vraag, hoe in gevallen van meervoudige nationaliteit moet worden gehandeld, overeenkomstig het nationale recht geregeld, met dien verstande dat de algemene beginselen van de Europese Unie ten volle moeten worden geëerbiedigd.

Amendement 21

Voorstel voor een verordening Overweging 19 ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(19 ter) Wanneer de omzetting van een scheiding van tafel en bed in een echtscheiding aanhangig wordt gemaakt bij de rechter en de partijen geen keuze hebben gemaakt met betrekking tot het toepasbare recht, is de wet die werd toegepast op de scheiding van tafel en bed ook van toepassing op de echtscheiding. Een dergelijke continuïteit is bevorderlijk voor de voorspelbaarheid voor de partijen en vergroot de rechtszekerheid. Wanneer de wet die van toepassing is op de scheiding van tafel en bed echter niet voorziet in omzetting van de scheiding van tafel en bed in een echtscheiding, gelden de collisieregels die van toepassing zijn als de partijen geen keuze hebben gemaakt. De echtgenoten mogen niet worden gehinderd om naar een echtscheiding op grond van andere

regelingen van deze verordening te streven.

Amendement 22

Voorstel voor een verordening Overweging 20

Door de Commissie voorgestelde tekst

(20) In bepaalde omstandigheden, meer bepaald wanneer het toepasselijke recht niet voorziet in de mogelijkheid van echtscheiding of aan een van beide echtgenoten op grond van diens sekse geen gelijke toegang tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed verleent, dient evenwel het recht van de staat waar de zaak aanhangig is te worden toegepast.

Amendement

(20) In bepaalde omstandigheden, meer bepaald wanneer het toepasselijke recht niet voorziet in de mogelijkheid van echtscheiding of aan een van beide echtgenoten op grond van diens sekse geen gelijke toegang tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed verleent, dient evenwel het recht van de staat waar de zaak aanhangig is te worden toegepast. ***Dit moet echter onverlet laten dat een lidstaat zich op de openbare orde kan beroepen.***

Amendement 23

Voorstel voor een verordening Overweging 21

Door de Commissie voorgestelde tekst

(21) Met het oog op het algemeen belang moeten de rechterlijke instanties van de deelnemende lidstaten in uitzonderlijke omstandigheden de mogelijkheid hebben om buitenlands recht niet toe te passen wanneer dat in een bepaalde zaak kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde van het land van de rechter. De rechterlijke instanties mogen zich echter niet op de exceptie van de openbare orde kunnen beroepen om het recht van een andere ***lidstaat*** terzijde te schuiven wanneer zulks strijdig zou zijn met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, met name artikel 21 daarvan, dat elke vorm van discriminatie verbiedt.

Amendement

(21) Met het oog op het algemeen belang moeten de rechterlijke instanties van de deelnemende lidstaten in uitzonderlijke omstandigheden de mogelijkheid hebben om ***een bepaling van*** buitenlands recht niet toe te passen indien dit in een bepaalde zaak kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde van het land van de rechter. De rechterlijke instanties mogen zich echter niet op de exceptie van de openbare orde kunnen beroepen om ***een bepaling van*** het recht van een andere ***staat*** terzijde te schuiven wanneer zulks strijdig zou zijn met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, met name artikel 21 daarvan, dat elke vorm van discriminatie verbiedt.

Amendement 24

Voorstel voor een verordening Overweging 21 bis (nieuw)

(21 bis) Indien in de verordening gewag wordt gemaakt van het feit dat het recht van een deelnemende staat, waar de zaak aanhangig is gemaakt, niet in echtscheiding voorziet, moet daaraan de uitleg worden gegeven dat het toepasselijke recht van die lidstaat het begrip echtscheiding niet kent. In dat geval mag de rechtbank niet worden verplicht om op grond van deze verordening een echtscheiding uit te spreken. Indien in de verordening gewag wordt gemaakt van het feit dat het recht van een deelnemende staat, waar de zaak aanhangig is gemaakt, het huwelijk in kwestie niet geldig acht voor de toepassing van een echtscheidingsprocedure, moet daaraan onder meer de uitleg worden gegeven dat een dergelijk huwelijk krachtens het recht van de lidstaat niet bestaat. In dat geval mag de rechtbank niet worden verplicht om op grond van deze verordening een echtscheiding uit te spreken of een scheiding van tafel en bed op te leggen.

Amendement 25

Voorstel voor een verordening Overweging 22

Door de Commissie voorgestelde tekst

(22) Aangezien er staten en deelnemende lidstaten zijn waar twee of meer rechtsstelsels of gehelen van rechtsregels betreffende de door deze verordening geregelde aangelegenheden naast elkaar bestaan, moet worden bepaald in welke mate de bepalingen van deze verordening van toepassing zijn in de verschillende territoriale eenheden van deze staten en deelnemende lidstaten.

Amendement

(22) Aangezien er staten en deelnemende lidstaten zijn waar twee of meer rechtsstelsels of gehelen van rechtsregels betreffende de door deze verordening geregelde aangelegenheden naast elkaar bestaan, moet worden bepaald in welke mate de bepalingen van deze verordening van toepassing zijn in de verschillende territoriale eenheden van deze staten en deelnemende lidstaten, ***of in welke mate de bepalingen van deze verordening van toepassing zijn op verschillende categorieën personen van deze staten en deelnemende lidstaten.***

Amendement 26

Voorstel voor een verordening Overweging 22 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(22bis) Bij het ontbreken van voorschriften met betrekking tot de keuze van het toepasselijke recht, moeten de echtgenoten die het recht van een lidstaat kiezen waarvan een van hen de nationaliteit heeft, op hetzelfde moment het recht van de territoriale eenheid aangeven, dat zij hebben gekozen wanneer de staat waarvan zij het recht hebben gekozen, verschillende territoriale eenheden omvat die elk een eigen rechtsstelsel of eigen rechtsregels voor echtscheiding heeft.

Amendement 29

Voorstel voor een verordening Artikel 1 – lid 1 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1 bis. Deze verordening geldt niet voor de volgende kwesties, ook als deze uitsluitend de vorm aannemen van een prejudiciële beslissing in het kader van een procedure voor een echtscheiding of een scheiding van tafel en bed:

- (a) de rechtsbekwaamheid van natuurlijke personen;*
- (b) het bestaan, de geldigheid of de erkenning van een huwelijk;*
- (c) de ontbinding van een huwelijk;*
- (d) de naam van de echtgenoten;*
- (e) de vermogensrechtelijke gevolgen van het huwelijk;*
- (f) de ouderlijke aansprakelijkheid;*
- (g) de onderhoudsverplichtingen;*
- (h) trusts en erfopvolging.*

Amendement 30

Voorstel voor een verordening
Artikel 1 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. Voor de toepassing van deze verordening wordt onder "deelnemende lidstaat" een lidstaat verstaan die overeenkomstig Besluit [...] van de Raad van [...] houdende machtiging om nauwere samenwerking aan te gaan op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed deelneemt aan de nauwere samenwerking op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed.

Amendement

2. Voor de toepassing van deze verordening wordt onder "deelnemende lidstaat" een lidstaat verstaan die overeenkomstig **Besluit 2010/405/EU van de Raad van 12 juli 2010** houdende machtiging om nauwere samenwerking aan te gaan op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed, **of krachtens een besluit dat de Commissie overeenkomstig artikel 331, lid 1, tweede of derde alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie heeft vastgesteld**, deelneemt aan de nauwere samenwerking op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed.

Amendement 31

Voorstel voor een verordening
Artikel 1 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Artikel 1 bis

Verband met Verordening (EG) nr. 2201/2003

Deze verordening laat de toepassing van Verordening (EG) nr. 2201/2003 onverlet.

Amendement 32

Voorstel voor een verordening
Artikel 1 ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Artikel 1 ter

Definitie

In deze verordening wordt onder "gerecht" verstaan, alle autoriteiten in de deelnemende lidstaten die bevoegd zijn terzake van de aangelegenheden die

binnen het toepassingsgebied van deze verordening vallen.

Amendement 34

Voorstel voor een verordening Artikel 3 – lid 1 – inleidende formule

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. Echtgenoten kunnen *in onderling overleg* het op echtscheiding en scheiding van tafel en bed toepasselijke recht *aanwijzen* mits dit *recht in overeenstemming is met de grondrechten die zijn vastgesteld in de Verdragen en in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en met het beginsel van de openbare orde, waarbij zij de keuze hebben uit:*

Amendement 39

Voorstel voor een verordening Artikel 3 – lid 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

3. *De in lid 2 bedoelde rechtskeuze geschiedt bij een schriftelijke overeenkomst, die wordt gedagtekend en ondertekend door beide echtgenoten. Als schriftelijk wordt aangemerkt elke elektronische mededeling waardoor de overeenkomst duurzaam wordt vastgelegd.*

Indien het recht van de deelnemende lidstaat waarin de beide echtgenoten bij het sluiten van de overeenkomst hun gewone verblijfplaats hebben evenwel voorziet in bijkomende formele voorschriften voor dit soort overeenkomst, moeten die voorschriften in acht worden genomen. Indien de echtgenoten hun gewone verblijfplaats hebben in verschillende deelnemende lidstaten en het recht van die lidstaten voorziet in verschillende formele voorschriften, is de overeenkomst naar de vorm geldig indien zij voldoet aan de voorwaarden die worden opgelegd door het recht van een

Amendement

1. De echtgenoten kunnen *overeenkomen* het op de echtscheiding en de scheiding van tafel en bed toepasselijke recht *aan te wijzen*, mits dit *een van de volgende rechtsstelsels is:*

Amendement

3. *Indien de wet van het aangezochte gerecht hierin voorziet, kunnen de echtgenoten het toepasselijke recht in de loop van de procedure bepalen. Eveneens volgens het recht van deze staat neemt de rechter akte van de rechtskeuze.*

van deze landen.

Amendement 40

Voorstel voor een verordening

Artikel 3 – lid 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

4. Indien het recht van de staat waar de zaak aanhangig is die mogelijkheid biedt, kunnen de echtgenoten ook in de loop van de procedure nog een rechtskeuze maken. In dat geval neemt de rechter volgens zijn eigen recht akte van de rechtskeuze.

Amendement

Schrappen

Amendement 41

Voorstel voor een verordening

Artikel 3 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Artikel 3 bis

Instemming en materiële geldigheid

1. Het bestaan en de geldigheid van een overeenkomst over de rechtskeuze of van een bepaling daarvan worden beheerst door het recht dat ingevolge deze verordening toepasselijk zou zijn, indien de overeenkomst of de bepaling geldig zou zijn.

2. Niettemin kan een echtgenoot zich, voor het bewijs dat hij of zij geen toestemming heeft verleend, beroepen op het recht van het land waar hij of zij zijn of haar gewone verblijfplaats heeft op het moment waarop het gerecht wordt aangezocht, indien uit de omstandigheden blijkt dat het niet redelijk zou zijn de gevolgen van zijn of haar gedrag te bepalen overeenkomstig het in het lid 1 bedoelde recht.

Amendement 42

Voorstel voor een verordening

Artikel 3 ter (nieuw)

Artikel 3 ter

Formele geldigheid van overeenkomsten

1. De in artikel 3, leden 1 en 2, bedoelde rechtskeuze geschiedt bij een schriftelijke overeenkomst, die door beide echtgenoten wordt gedagtekend en ondertekend. Als schriftelijk wordt aangemerkt elke elektronische mededeling waardoor de overeenkomst duurzaam wordt vastgelegd.

2. Indien echter volgens het recht van de deelnemende lidstaat waar de echtgenoten bij het sluiten van de overeenkomst hun gewone verblijfplaats hebben, de rechtskeuzeovereenkomst aan bijkomende formele voorschriften voor dit soort overeenkomsten is onderworpen, moeten deze voorschriften in acht worden genomen.

3. Indien de echtgenoten op het moment waarop de overeenkomst wordt gesloten hun gewone verblijfplaats hebben in verschillende deelnemende lidstaten en het recht van die staten voorziet in verschillende formele voorschriften, is de overeenkomst naar de vorm geldig indien zij voldoet aan de voorwaarden die worden opgelegd door het recht van een van deze landen.

4. Wanneer slechts een van de echtgenoten, op het moment waarop de overeenkomst wordt gesloten, zijn of haar gewone verblijfplaats in een deelnemende lidstaat heeft en die lidstaat aanvullende formele voorschriften voor dit soort overeenkomst heeft vastgelegd, zijn deze voorwaarden van toepassing.

Amendement 43

Voorstel voor een verordening

Artikel 4 bis (nieuw)

Artikel 4 bis

Omzetting van scheiding van tafel en bed

in echtscheiding

1. Wanneer een scheiding van tafel en bed wordt omgezet in een echtscheiding geldt het recht dat van toepassing was op de scheiding van tafel en bed ook voor de echtscheiding, tenzij de partijen anders hebben besloten, overeenkomstig artikel 3.

2. Wanneer het recht dat van toepassing is op de scheiding van tafel en bed niet voorziet in een omzetting van de scheiding van tafel en bed in een echtscheiding, is artikel 4 van toepassing, tenzij de partijen anders hebben besloten, overeenkomstig artikel 3.

Amendement 45

**Voorstel voor een verordening
Artikel 7 bis (nieuw)**

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Artikel 7 bis

Verschillen in nationaal recht

Deze verordening verplicht in geen enkel opzicht de gerechten van een deelnemende lidstaat waarvan het recht niet in echtscheiding voorziet of waar het huwelijk in kwestie niet geldig wordt geacht voor de toepassing van een echtscheidingsprocedure, om door toepassing van deze verordening een echtscheidingsbevel uit te spreken.

Amendement 46

**Voorstel voor een verordening
Artikel 8**

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

*Staten met **meer dan één rechtsstelsel***

*Staten met **twee of meer rechtsstelsels - territoriale eenheden***

1. In het geval van een staat die meerdere territoriale eenheden telt welke elk hun eigen rechtsregels inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed hebben, wordt

1. In het geval van een staat die meerdere territoriale eenheden telt welke elk hun eigen rechtsregels inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed hebben, wordt

voor het bepalen van het overeenkomstig deze verordening toe te passen recht, elke territoriale eenheid als een staat beschouwd.

voor het bepalen van het overeenkomstig deze verordening toe te passen recht, elke territoriale eenheid als een staat beschouwd.

1 bis. Met betrekking tot dergelijke staten geldt het volgende:

a) een verwijzing naar de gewone verblijfplaats in die staat wordt uitgelegd als een verwijzing naar de gewone verblijfplaats in een territoriale eenheid van die staat;

b) elke verwijzing naar de nationaliteit wordt uitgelegd als een verwijzing naar de, door het recht van die staat aangewezen territoriale eenheid of, als dergelijke voorschriften ontbreken, de door de echtgenoten gekozen territoriale eenheid of, als een dergelijke keuze ontbreekt, de territoriale eenheid waarmee de echtgenoot/echtgenoten de nauwste banden heeft/hebben.

Amendement 47

Voorstel voor een verordening Artikel 8 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Artikel 8 bis

***Staten met twee of meer rechtsstelsels -
intermenselijke conflicten***

Met betrekking tot een staat die twee of meer rechtsstelsels of verzamelingen rechtsregels heeft die van toepassing zijn op verschillende categorieën personen betreffende onderwerpen die door deze verordening worden geregeld, wordt elke verwijzing naar het recht van deze staat uitgelegd als een verwijzing naar het rechtsstelsel dat wordt bepaald door de vigerende rechtsregels in die staat. Bij gebreke van dergelijke regels, is het recht van toepassing het rechtsstelsel of de verzameling rechtsregels waarmee de echtgenoot/echtgenoten de nauwste band heeft/hebben.

Amendement 48

Voorstel voor een verordening Artikel 8 ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Artikel 8 ter

*Het niet toepassen van deze verordening
op interne conflicten*

*Deelnemende lidstaten waar verschillende
rechtsstelsels of verzamelingen
rechtsregels voor de in deze verordening
geregelde onderwerpen van toepassing
zijn, zijn niet verplicht deze verordening
toe te passen op wetsconflicten die alleen
tussen dergelijke verschillende
rechtsstelsels of verzamelingen
rechtsregels optreden.*

Amendement 49

Voorstel voor een verordening Artikel 9 – lid 1 – letter a

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(a) de formele **voorschriften** die van toepassing zijn op rechtskeuzeovereenkomsten; en

(a) de formele **vereisten** die van toepassing zijn op rechtskeuzeovereenkomsten, **overeenkomstig artikel 3 ter, leden 2 t/m 4**; en

Amendement 51

Voorstel voor een verordening Artikel 10 – lid 1 – alinea 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Een rechtskeuzeovereenkomst die vóór de datum van toepassing van deze verordening is gesloten **overeenkomstig het recht van een deelnemende lidstaat**, heeft echter eveneens uitwerking indien ze **voldoet aan de voorwaarden van artikel 3, lid 3, eerste alinea**.

Een rechtskeuzeovereenkomst die vóór de datum van toepassing van deze verordening is gesloten, heeft echter eveneens uitwerking indien ze **strookt met de artikelen 3 bis en 3 ter**.

Amendement 52

Voorstel voor een verordening

Artikel 11 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. De toepassing van **bilaterale of multilaterale** verdragen waarbij één of meer deelnemende lidstaten op het tijdstip van de vaststelling van deze verordening partij zijn **en die betrekking hebben op de door deze verordening geregelde aangelegenheden**, worden door deze verordening onverlet gelaten, **onverminderd de verplichtingen van de deelnemende lidstaten uit hoofde van artikel 351 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie**.

Amendement 53

Voorstel voor een verordening Artikel 11 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. **Onverminderd het bepaalde in lid 1 heeft** deze verordening tussen de deelnemende lidstaten voorrang boven verdragen **die** betrekking hebben op de in deze verordening geregelde aangelegenheden **en waarbij deelnemende lidstaten partij zijn**.

Amendement 54

Voorstel voor een verordening Artikel 12 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Uiterlijk [vijf jaar na het van toepassing worden van deze verordening] dient de Commissie bij het Europees Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité een verslag in over de toepassing van deze verordening. Dat verslag gaat zo nodig vergezeld van voorstellen tot aanpassing.

Amendement 55

Amendement

1. De toepassing van **internationale** verdragen waarbij een of meer deelnemende lidstaten op het tijdstip van de vaststelling van deze verordening **of het in artikel 1, lid 2 bedoelde besluit partij zijn, en die collisieregels betreffende echtscheiding of scheiding van tafel en bed bevatten**, worden door deze verordening onverlet gelaten.

Amendement

2. Deze verordening **heeft echter** tussen de deelnemende lidstaten voorrang boven **uitsluitend tussen twee of meer deelnemende lidstaten gesloten** verdragen, **voorzover deze** betrekking hebben op de in deze verordening geregelde aangelegenheden.

Amendement

1. Uiterlijk vijf jaar na het van toepassing worden van deze verordening **en vervolgens om de vijf jaar** dient de Commissie bij het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité een verslag in over de toepassing van deze verordening. Dat verslag gaat zo nodig vergezeld van voorstellen tot wijziging van deze verordening.

Voorstel voor een verordening
Artikel 12 – lid 1 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1 bis. De deelnemende lidstaten doen de Commissie derhalve alle relevante informatie over de toepassing van deze verordening door hun rechtbanken toekomen.

Amendement 56

Voorstel voor een verordening
Artikel 13 – alinea 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Voor lidstaten die deelnemen overeenkomstig een volgens de tweede en derde alinea van artikel 331, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie aangenomen besluit, treedt deze verordening in werking met ingang van de in het desbetreffende besluit vermelde datum.